

Det Kongelige Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Integreringsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Vår ref: RPU
Vår dato: 23.03.2015
Deres ref: 14/3351 3
Deres dato: 02.12.2014

Høringsuttalelse – NOU 2014: 8 Tolking i offentlig sektor - et spørsmål om rettssikkerhet og likeverd

Jussformidlingens erfaringer

Jussformidlingen har en utstrakt praksis på å innhente tolk på våre saksmottaksmøter, i de tilfeller hvor vi på forhånd forstår at personen snakker lite eller dårlig norsk og heller ikke engelsk. Vår erfaring er at det er helt essensielt i slike tilfeller at det anvendes tolk for å forsøke å klarlegge sakens faktiske sider. Bruken av tolk i disse tilfeller er ressursparende for både våre klienter og vår saksbehandling.

Videre merker vi oss at manglende bruk av tolk i det offentlige, kan føre til at saker ikke i tilstrekkelig grad blir opplyst, og at betydningsfulle vedtak kan fattes på bakgrunn av manglende eller uriktige opplysninger. Dette har hverken enkeltindividet eller samfunnet råd til. Særlig når en vet at disse problemene kan avbøtes ved bruk av tolk.

Jussformidlingen stiller seg derfor på generell basis positiv til lovforslaget.

Bør forvaltningens plikt fremgå av forvaltningsloven

Departementet er av den oppfatning at det vil kunne være lovteknisk komplisert og vanskelig tilgjengelig dersom plikten til å bruke tolk skal reguleres i forvaltningsloven.

Slik departementet selv fremhever, er det forvaltningsloven som regulerer saksbehandlingen i forvaltningen. En plikt til å innhente tolk i de situasjoner som følger av lovforslaget, vil være en del av saksbehandlingen. Jussformidlingen er derfor av den oppfatning at det er både naturlig og hensiktsmessig at plikten fremgår av forvaltningsloven. Dette kan for eksempel gjøres ved henvisning til Lov om offentlige myndigheters ansvar for bruk av tolk. Vi er av den oppfatning at det ikke vil gjøre loven mindre synlig, men mer synlig og lett tilgjengelig ettersom forvaltningsloven er det grunnleggende verktøy for forvaltningens saksbehandling.

God tolkeskikk

Jussformidlingen mener at det bør utarbeides en forskrift som nærmere redegjør for hva som ligger i kravet til god tolkeskikk. Dette er viktig for å skape en ensartet praksis rundt tolkens oppgaver og mandat, og i tillegg svært viktig for at det offentlige skal ha muligheten til å overprøve det arbeid tolkene utfører.

Vi vil i det følgende komme med bemerkninger til lovforslagets § 3. Jussformidlingen har ingen ytterligere bemerkninger til de øvrige bestemmelsene i lovforslaget.

§ 3 det offentliges ansvar for bruk av tolk

Ordlyden «behov» i forslaget åpner opp for at det kan foretas svært skjønnsmessige vurderinger av når det skal anvendes tolk, og dette kan være uheldig. Når en person ikke behersker norsk eller engelsk vil det som regel alltid være behov for bruk av tolk. Jussformidlingen er derfor av den oppfatning at hva som skal regnes som «behov» må redegjøres for ytterligere.

Selv om departementet ikke vil at det skal være en plikt burde det understrekes at det «må» vurderes om det er behov for tolk, ikke bare at det «bør». Ordlyden «bør» åpner opp for stort forvaltningsskjønn for vurderingen av når behovet for tolk gjør seg gjeldende. En slik skjønnsmessig vurdering kan gjøre at man ikke får ivaretatt formålet med loven om betydningen og viktigheten av tolk.

Dersom en person ikke behersker norsk eller engelsk mener Jussformidlingen at det «må» være et krav om at det anvendes tolk. Dersom dette ikke kan tilstrebes i enhver situasjon er vi av den oppfatning at dette må være et absolutt krav i konkret saksbehandling.

Når avveiningen skal være hensynet til personene mot kostnadseffektivitet og god forvaltning er det lett at kostnader kan gis for stor vekt. Vi er enig i at de sentrale momentene i vurderingen er sakens viktighet og karakter, og er av den oppfatning at disse vurderingsmomentene burde komme klart frem av loven.

Når det gjelder bestemmelsens andre ledd, er Jussformidlingen av den oppfatning at bestemmelsen ikke er klar nok vedrørende vektning av hensyn. Lovforslaget gir forvaltningen stort rom for skjønn, og plikten avhenger bare av at forvaltningen mener det er et behov. Ved å få inn en absolutt plikt til bruk av tolk når det skal fattes enkeltvedtak, vil dette skape en mye større sikkerhet for den enkelte. Videre vil det kunne forhindre klager i ettertid fordi kommunikasjonen har vært god og man vil unngå feil.

Jussformidlingen er av den oppfatning at ivaretagelse av lovens formål vil sikres i større grad dersom man i lovteksten legger frem konkrete eksempler på hvilke tilfeller hvor plikten til bruk av tolk alltid inntreffer. Ved en slik lovgivning vil man i større grad legge til rette for en rettferdig og ensartet praksis for forvaltningsorganene. Videre vil man da skape sikkerhet for at lovens formål blir ivaretatt.

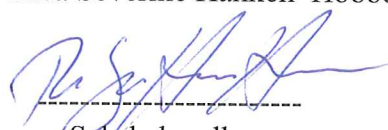
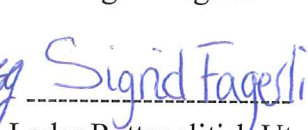
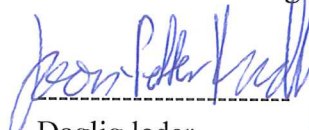
Videre er vi av den oppfatning at det burde presiseres hva som anses som forsvarlig kommunikasjon, da vi er av den oppfatning at barn aldri skal brukes for å sikre dette hensynet. Det må være en forutsetning at begge partene behersker samme språk, og at forvaltningen forsikrer seg om at mottaker faktisk forstår hva som blir formidlet. Vi er derfor også av den oppfatning at et forbud mot bruk av barn som tolk i det offentlige bør være en del av lovforslaget, og henviser i den forbindelse til det Departementet selv skriver om bruk av barn som tolk.

Med vennlig hilsen
for Jussformidlingen

Joon-Petter Rudberg

Sigr id Fagerli

Thea Severine Hanken Hobbesland

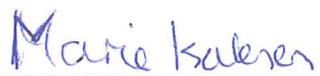

Daglig leder

Leder Rettspolitisk Utvalg

Saksbehandler

Marie Isaksen

Saksbehandler

